

Topsport en integriteit

Verdiepende handreiking voor
sportbonden

Inhoud

Inleiding	3
In 10 stappen naar een integriteitsaanpak voor de topsportomgeving	4
Van instroom tot uitstroom: besteed doorlopend aandacht aan integriteit	5
Onderdelen integriteitsbeleid voor topsport	7
Beschikbare tools	11
Bijlage 1 - Rollen en verantwoordelijkheden	16
Bijlage 2 - Risico-inventarisatie op integriteit en sociale veiligheid binnen het topsportprogramma	18

Inleiding

Er komt veel kijken bij integriteit als we het hebben over topsport. Sporters en topsporttrainer-coaches proberen grensverleggend te werk te gaan zonder persoonlijke grenzen te overschrijden. Er is tegelijkertijd sprake van een afhankelijkheidsrelatie tussen beiden. Omstandigheden als het opleggen van druk, (sociale) media-aandacht en (mentaal) welzijn hebben invloed op het leveren van een uiterste sportprestatie. Het is daarom verstandig om mogelijke risico's bij topsporters en de topsportomgeving in kaart te brengen en inspanningen te plegen om deze zoveel mogelijk te voorkomen.

In deze verdiepende handreiking staat een overzicht van de inspanningen die een bond kan leveren met oog op integriteit binnen de topsportomgeving. Dit document gaat zowel in op concrete handvatten en een overzicht van de collectieve ondersteuning die er beschikbaar is voor een veilige topsportomgeving voor iedereen.

Deze verdieping integriteit en topsport is een onderdeel van de Handreiking integriteit voor sportbonden. [Deze vind je hier](#).

"We organiseren een veilige, verantwoorde en prestatie gedreven (topsport) trainingsomgeving. We streven ernaar om zelfstandig sporters op te leiden. Er is aandacht voor de fysieke en mentale gezondheid en voor de sociale, cognitieve, emotionele en fysieke ontwikkeling van sporters. Sporters durven zich uit te spreken en blijven zichzelf. topsporttrainer-coaches en staf dragen actief bij aan een cultuur waarin dit kan en aangemoedigd wordt. We voeren zowel regie op preventie als op situaties waarin er sprake is van schendingen in de topsportomgeving. Met behulp van gedegen integriteitsplannen verkleinen we de kans op schendingen omdat er continu aandacht voor is in de dagelijkse praktijk."

[Topsportstrategie 2032](#)

Voor wie is deze verdiepende handreiking?

Deze verdieping is bedoeld voor technisch directeuren (TD's), topsporttrainer-coaches en medewerkers topsport van sportbonden zodat zij samen met de integriteitsmanager (IM) een focus kunnen bepalen binnen de topsportprogramma's en TeamNL centra. Aangezien er veel spelers zijn op het gebied van integriteit voor topsport, is in Bijlage 1 een overzicht van rollen en verantwoordelijkheden weergegeven.

Zowel de sportbond als TeamNL centra voeren acties uit ter bevordering van een sociaal veilige sportomgeving. Deze handreiking gaat uit van de eindverantwoordelijkheid van de sportbond voor (de prestatie van) een topsport- en opleidingsprogramma. Een TeamNL centrum heeft de rol om beleid, gemaakt door NOC*NSF en sportbonden, te implementeren én is medeverantwoordelijk voor een veilig en verantwoorde (topsport) trainingsomgeving. Zo werken we samen aan integriteit binnen topsport.

In 10 stappen naar een integriteitsaanpak voor de topsportomgeving

- 1 Wat zijn de missie, visie en strategie van de sportbond ten aanzien van integriteit met oog op de topsportomgeving?
- 2 Bepaal wie er topsporter is binnen de sportbond. Voorbeelden hiervan zijn een A-status, HP-status, selectiestatus, IT-status, NT-status en een Beloftenstatus. Ook top wedstrijdporters (zoals eredivisieporters), wedstrijdporters waarbij een kanspelaanbod is en sporters die worden geclassificeerd als topsporter door de door sportbond (bijvoorbeeld in het topsportstatuut).
- 3 Inventariseer de risico's en kwetsbaarheden die binnen de topsportomgeving kunnen voorkomen binnen jouw bond. P.5
- 4 Maak een plan die beschrijft hoe je doorlopend aandacht aan integriteit kunt geven: van instroom tot uitstroom. P.5
- 5 Check welke onderdelen het integriteitsbeleid voor topsporters heeft en naar wie je toe kunt als je ergens mee zit P.7
- 6 Bepaal welke tools (trainingen, e-learnings en interventies) er worden ingezet en hoe de trainingen worden geregistreerd, het liefst in een meerjarencyclus. P.10
- 7 Plan een periodiek overleg tussen de IM en de TD, in ieder geval eens per kwartaal. Monitor hierin de voortgang op de topsportonderdeel van het integriteitsplan en stel bij waar nodig.
- 8 Maak integriteit bespreekbaar binnen de afdeling topsport van de sportbond, de directie en het bestuur. Zorg ervoor dat leidinggevende personen met regelmaat communiceren over veilige, eerlijke en schone sport.
- 9 Evalueer en rapporteer op het gebied van topsport en integriteit aan de algemeen directeur/bestuur. Welke inspanningen heeft de bond gepleegd, met welke inzet, capaciteit en middelen? In welke mate zijn de doelstellingen van dit jaar gehaald? Welke ontwikkelingen deden zich het afgelopen jaar voor? Hoeveel meldingen en klachten zijn er geweest, hoe zijn deze afgehandeld? Bundel deze gegevens in een jaarrapportage, welke de algemeen directeur/het bestuur kan gebruiken als onderdeel van het publieke jaarverslag om verantwoording af te leggen aan de leden.
- 10 Maak de topsportparagraaf onderdeel van het meerjarentopsportprogramma, het jaarplan en koppel er budget aan.

Van instroom tot uitstroom: besteed doorlopend aandacht aan integriteit

Neem de sporter van begin af aan mee in de normen en waarden van het topsportprogramma. Dat begint al bij de eerste selectie: wanneer treed een sporter toe tot een programma? Wat zet je in het functieprofiel van een topsporttrainer-coach?

Instroom

Is een sporter of begeleider nieuw in een programma? Besteed dan aandacht aan de onboarding. Een goede onboarding bestaat uit het delen van kennis, het overbrengen van de waarden, het opbouwen van connecties en het naleven van alle wet- en regelgeving. Hiermee maak je van nieuwe topsporters en staf zelfverzekerde, krachtige teamleden.

Denk bij **onboarding** van sporters aan:

- introductie aan medesporters en teamleden;
- het voeren van gesprekken met sporters over ondersteuning in de nieuwe omgeving;
- hen meenemen in de visie, missie en strategie;
- verwachtingen managen ten aanzien van doelstellingen, prestaties en selectiecriteria;
- het neerzetten en bewaken van een veilige cultuur en pedagogische ontwikkelklimaat;
- de bewustwording van de voorbeeldrol die een topsporter in de sport heeft. Wat komt daar bij kijken?
- bij wie kun je terecht voor coaching, vragen en dilemma's?

Aanvullend heeft TeamNL een verplicht onboardingsprogramma, met daarin:

- [De basismodule Integriteit voor topsporttrainer-coaches](#)
- [De training Samenwerken in de topsport voor topsporttrainer-coaches](#)

Aanbevelingen:

- Het is goed om periodiek de voortgang binnen het programma te bespreken met de sporter of begeleider. Stem hiervoor een interval af.
- Het [evaluatieformulier kampioenschap](#) kan helpen om een kampioen of programma te evalueren.
- Wat geeft de sporter of het staflid aan als verbeterpunten gedurende het programma? Probeer hiermee het onboardingsproces en de samenwerking te optimaliseren.

Een pedagogisch expert ondersteunt talentvolle sporters bij het proces van instroom (de screening), voordat sporters op een TeamNL centrum komen. De pedagogische experts hebben hierbij een signalerende en reflecterende rol: zij letten erop of een sporter er cognitief, sociaal en emotioneel klaar voor is om door te stromen in een talentenprogramma. Zij werken hierbij aan de hand van een methodiek met vragen die gesteld kunnen worden aan talenten. Daarnaast kunnen zij een ontwikkelingspsycholoog inschakelen voor advies.

Tips:

- Stel objectieve kaders vast wanneer een sporter toetreedt tot een programma en hoe het selectieproces verloopt. Bij een topsporttrainer-coach dienen de juiste opleidingen zijn gevolgd en moeten de competenties goed zijn beschreven.
- Om een functieprofiel meer vorm te geven, kan gebruik worden gemaakt van de Functiebeschrijving Bondscoach.

Uitstroom

Als een topsportcarrière (in de begeleiding) eindigt, stroomt iemand uit het programma. Voor topsporters zelf is dit een belangrijk moment. Als er goed stil wordt gestaan bij de uitstroom, verhoogt dit ook de integriteit en veiligheid in het programma. Dat vergroot bovendien de kans dat een topsporter zich op een positieve manier blijft verhouden tot het programma en de sportbond.

Denk daarom bij offboarding aan:

- afscheid nemen van medesporters en teamleden;
- gesprekken voeren met sporters voor ondersteuning tijdens de uitstroomfase;
- transparantie over de redenen bij het niet selecteren;
- waardering voor voorbeeldgedrag binnen de sport;
- voorbereiding op de carrière na de topsport.

Aanbeveling:

- Wat geeft de sporter of het stafid aan als verbeterpunten na het doorlopen van het programma? Probeer hiermee het offboardingsproces en de samenwerking te optimaliseren.

[Bekijk hier het hele instroom, doorstroom en uitstroomproces van sporters op een TeamNL centrum](#)

Onderdelen integriteitsbeleid voor topsport

Hieronder staan onderdelen van het beleid die relevant zijn op het gebied van integriteit en topsport.

Schat aan de hand van dit overzicht in aan welke punten nog gewerkt kan worden, of waar een kwaliteitsslag gemaakt kan worden.

Meldprotocol

We raden sportbonden aan om een meldprotocol uit te werken, zodat (topsporters) op een makkelijke en laagdrempelige manier contact op kunnen nemen bij vragen, vervelende situaties of schendingen. Neem hierin in ieder geval een beschrijving van het meldpunt, opvolging (ook CVSNI) en tuchtrecht bond in mee. **Zie hier hoe andere sportbonden dit doen.** Let op de volgende punten:

- Gaat het om een **melding op een TeamNL centrum**? Check goed bij de integriteitsmanager of de integriteitsmanager van TeamNL moet worden geïnformeerd.
- Gaat het om de Olympische en/of Paralympische Spelen: check de protocollen van het IOC en NOC*NSF met betrekking tot de rollen en verantwoordelijkheden ten aanzien van integriteitsschendingen.
- Tip: communiceer de looplijnen van het meldpunt onder de topsporters.
- Check of de sporters goed zijn voorgelicht over het meldpunt en besteed hier periodiek aandacht aan.

Gedragscodes

Een sportbond is verplicht om gedragscodes te hebben. NOC*NSF heeft gedragscodes opgesteld voor verschillende doelgroepen in de sport die de sportbond kan overnemen. Maar een sportbond kan ook eigen gedragscodes opstellen of de gedragscodes van NOC*NSF aanvullen met sportspecifieke bepalingen. Hierdoor worden een helder kader beschreven voor gewenst gedrag, maar óók ongewenst gedrag.

- **Gedragscode voor Topsporters.**
- **Gedragscode voor Topsporttrainer-coaches en Topsportbegeleiders.**

Als sportbond kan je de gedragscodes van toepassing verklaren op de leden van de sportbond. Bijvoorbeeld in statuten en toepasselijke reglementen (reglement Fair-play, het huishoudelijk reglement of algemeen reglement). Deze worden daarmee bindend voor de leden, die daarmee dus verplicht zijn zich aan de gedragscodes te houden. Doen zij dit niet; dan zijn zij gebonden aan de tuchtrechtspraak.

Laat de gedragscodes leven:

- Promoot een open gesprekscultuur. Als de gedragscodes zijn geformaliseerd en topsporters/begeleiders hieraan zijn gebonden, begint het belangrijkste onderdeel: praat erover! Wat is gewenst gedrag? Hoe kunnen we op een positieve manier feedback geven aan elkaar? Hoe werken topsporters en stafleden samen? Bespreek dit met elkaar, mogelijk aan de hand van de gedragscode(s).
- Laat de gedragscodes van toepassing verklaren voor niet-leden met een overeenkomst (zoals vrijwilligers en ZZP'ers) in een gesloten overeenkomst.
- Je kunt ook iedereen die regelmatig werkzaamheden doet voor een club binden aan de gedragscode door deze te laten ondertekenen.
- Geef bij overige betrokkenen, die niet lid zijn van de club, maar ook ouders en toeschouwers, aan dat zij zich aan de gedragscodes houden door middel van uitingen op de sportlocatie, waarin wordt aangegeven dat de gedragscodes van de sportclub van toepassing zijn.

Protocol internationale toernooien en uitzendingen

Stel als sportbond zelf een protocol op voor internationale toernooien en uitzendingen. Denk bijvoorbeeld aan een EJK, EK, WJK of WK. Let daarbij op de volgende punten:

- Let goed op de wetten en regels van het land en het betreffende sport-evenement. Deze kunnen strenger zijn dan in Nederland.
- Geef bij internationale toernooien en uitzendingen duidelijk aan bij wie sporters terecht kunnen voor advies en meldingen op het gebied van integriteit en omgangsvormen.

VOG-beleid van de sportbond

Bedenk onder andere wie er als betrokkenen rondom de topsportprogramma's van de bond een VOG moeten hebben, wanneer de VOG's opnieuw moeten worden aangevraagd en hoe de administratie voor VOG's loopt. Nog geen VOG-beleid? [Maak gebruik van het model VOG-beleid.](#)

Minimale kwaliteitseisen 2024 en 2025

Eén van de kerntaken van NOC*NSF is het verdelen van de collectieve middelen die aan de georganiseerde sport ter beschikking worden gesteld vanuit de Nederlandse Loterij en het Ministerie van VWS. Om in aanmerking te komen voor de verdeling van de collectieve middelen, dient de sportbond te voldoen aan onderstaande minimale kwaliteitseisen voor topsporters:

- een gedragen topsportersvertegenwoordiging.
- een topsportstatuut dat de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van uw topsportprogramma en de topsportersvertegenwoordiging vastlegt.
- een samenwerkingsovereenkomst, waarin het adviesrecht en de jaarlijkse evaluatie tussen de bond en de topsportersvertegenwoordiging ingeregeld zijn.
- stafleden en begeleiders die geen bondslid zijn maar wel in contact komen met kwetsbare groepen, minderjarigen en/of topsporters, dienen gebonden te zijn aan de geldende regels en reglementen van het lid.
- de sportbond dient te beschikken over een tuchtreglement, een doping-reglement, een reglement seksuele intimidatie, en (voor topsportbonden) een tuchtreglement matchfixing.
- Bekijk het [magazine](#) met tips voor de minimale kwaliteitseisen.

Een sportbond, topsporter of topsporttrainer-coach kan bij vragen over de atletenvertegenwoordiging terecht bij NL SPorter of de NOC*NSF atleten-commissie.

Antidopingbeleid

Bij de sportieve ambitie om tot de 10 beste topsportlanden ter wereld te horen, past een effectief en efficiënt antidopingbeleid dat gericht is op het tegengaan van gebruik, verstrekking en handel in dopinggeduide middelen. Hieronder zie je wat een sportbond kan doen in het kader van een schone sport:

- Zorg voor aansluiting bij ISR en de Dopingautoriteit, gebruik hiervoor de notitie 'antidoping in statuten'.
- Zorg ervoor dat topsporters elke 3 maanden tijdig, volledig en correct hun whereaboutsgegevens invoeren.
- Krijgen sporters te maken met whereaboutsfouten? Ga met elkaar in gesprek om te voorkomen dat dat een tweede of zelfs derde keer gebeurt.
- Topsporters hebben bij een doping- of matchfixingszaak recht op een eerlijk en toegankelijk **proces**. Zorg er daarom voor dat topsporters lid zijn van NL Sporter en beschikken over een individuele rechtsbijstand-verzekering.
- Maak jaarlijks een educatieplan met de Dopingautoriteit en vraag voorlichtingssessies aan, conform deze afspraken.
- Zorg dat topsporters en begeleiders die op uitzending van NOC*NSF gaan, beschikken over een certificaat ter bewijs van voorlichting van uiterlijk 2 jaar oud. Meer weten? Zie hier het volledige stuk **beleid anti-doping**.

Matchfixing en gokgedrag

Matchfixing, ofwel wedstrijdmanipulatie, is het opzettelijk beïnvloeden van sportwedstrijden om daar zelf of voor iemand anders voordeel uit te halen. Meestal gebeurt dat via weddenschappen met voorkennis. Naast gokgerelateerde matchfixing, kan er ook sprake zijn van sportgerelateerde wedstrijdmanipulatie. Bijvoorbeeld een sportteam dat opzettelijk een wedstrijd verliest, zodat een ander team kampioen wordt of niet degradeert. Dit is vaak in ruil voor een gift. In sommige sporten komt het ook voor dat meerdere

teams van dezelfde club in dezelfde poule zitten, waardoor het risico op wedstrijdmanipulatie, ten gunste van een ander team, aanwezig is. Matchfixing is in strijd met de sportwaarden van fair play en dient tegengegaan te worden. Dit is wat een sportbond kan doen:

- Zorg voor aansluiting bij ISR of eigen tuchtcommissie, gebruik hiervoor de **Blauwdruk ter bestrijding van matchfixing en betting**.
- Analyseer op welke competities er binnen de sportbond gegokt mag worden. Check ook de internationale regels met oog op gokken.
- Zorg ervoor dat topsporters, coaches en staf van de volgende regels doordrongen zijn: wed niet op eigen wedstrijden, competities en evenementen. Vertrouwelijke voorkennis mag verder niet voor weddoelen verspreid worden.
- Als er een melding binnenkomt bij het juiste meldpunt van de sportbond, verwijs deze direct door richting politie. Laat het meldpunt van de sportbond beoordelen of de route richting tuchtrecht gewenst is. **Registreer dat de melder heeft voldaan aan de meldplicht**. Zie voor meer informatie de handreiking zorgvuldig omgaan met signalen rondom integriteit.
- Besteed aandacht aan de preventie van matchfixing. Dat kan bijvoorbeeld door communicatie, training- en voorlichting.

Hoewel matchfixing in Nederland niet als specifiek strafbaar feit genoemd wordt in het Wetboek van Strafrecht, is het vrijwel altijd strafbaar gesteld. Dit komt doordat het onder andere strafbare feiten valt, zoals oplichting (Artikel 326), niet-ambtelijke omkoping (Artikel 328ter), dwang (Artikel 284) of opzettelijk witwassen (Artikel 420bis). Verder houdt het vaak verband met deelname aan misdadige organisaties (Artikel 140).

Crisiscommunicatie

Soms ligt de organisatie onder vuur, bijvoorbeeld bij een melding van een integriteitsschending. Het is belangrijk om goed voorbereid te zijn op eventuele crisissituaties:

- Wees voorbereid op eventuele situaties en mogelijke scenario's.
- Bedenk wie er in een crisisteam intern en extern nodig zijn, bepaal een frequentie van vergaderen.
- Moet er intern of extern worden gecommuniceerd? Schakel met NOC*NSF als er bij de sportbond weinig capaciteit voorhanden is.
- Maak een afweging of (extern) onderzoek noodzakelijk is. NOC*NSF kan bij complexe casuïstiek op het gebied van integriteitsschendingen advies bieden.

Beschikbare tools

Nadat de verschillende onderdelen van het integriteitsbeleid zijn geïntegreerd, is een mooie volgende stap om te werken aan een positieve sportcultuur. Alle betrokkenen in de topsport kunnen hier op een andere manier aan bijdragen. Daarnaast zijn er ook een aantal tools (trainingen, e-learnings en interventies) die kunnen worden afgenomen om zo concreet met elkaar te werken aan een veilige sportomgeving én positieve sportcultuur. Binnen de afdeling topsport van de sportbond kan er, in samenspraak met de integriteitsmanager, besloten worden om onderstaande tools in te zetten.

Topsporters

Basismodule Integriteit voor topsporters

Deze basismodule: gaat over de waarden van de sport en mogelijke integriteitsschendingen (grensoverschrijdend gedrag, doping en matchfixing). Ook is er aandacht voor meldpunten binnen de sport.

Soort training: e-learning Topsport (30 minuten) en fysieke bijeenkomst (2 uur)
Doelgroep: (aankomende) topsporters
Gegeven door: trainer van de Academie voor Sportkader

Training: Samenwerken in de topsport voor topsporters

Het doel van deze fysieke training is jonge sporters te laten nadenken over wat zij belangrijk vinden in de samenwerking met hun coaches, of in de omgang met mede sporters. Hoe gaan we met elkaar om, ook wanneer we het met elkaar oneens zijn of elkaar even niet begrijpen. Wat vind jij als sporter belangrijk en waar ligt jouw grens, en hoe maak je dit bespreekbaar? De ervaringen van een oud-sporter met deze thema's worden ook gedeeld.

Soort training: fysieke bijeenkomst (1,5 uur)
Doelgroep: sporters (S-1) op een TeamNL centrum
Gegeven door: Pedagogisch Expert TeamNL centrum samen met oud-sporter
 Meer weten of training afnemen? Benader Hoofdexpert Topsportcultuur en Pedagogiek Marit Gijsbers via marit.gijsbers@nocnsf.nl

Trainer-coaches

Basismodule: Integriteit voor topsporttrainer-coaches

Deze basismodule gaat over de waarden van de sport en de integriteits-schendingen (grensoverschrijdend gedrag, doping en matchfixing). Ook is er aandacht voor meldpunten binnen de sport.

Soort training: e-learning Topsport topsporttrainer-coaches (30 minuten)
Doelgroep: (aankomende) topsporttrainers-coaches

Training: Samenwerken in de topsport voor topsporttrainer-coaches

Het doel van deze training is topsporttrainer-coaches en andere stafleden te laten nadenken over wat zij belangrijk vinden in de samenwerking met hun sporters en als staf onderling. Hoe ga je met elkaar om, ook wanneer je het met elkaar oneens bent of elkaar niet zo goed begrijpt.

De training geeft inzicht, maakt bewust van het eigen gedrag en traint vaardigheden om de dialoog met elkaar aan te (blijven) gaan. De ervaringen van een TeamNL coach met deze thema's worden ook gedeeld.

Soort training: e-learning (30 minuten) en fysieke bijeenkomst (2 uur).
Let op: ook de e-learning Integriteit voor topsporttrainer-coaches wordt afgenomen in deze training.
Doelgroep: coaches en andere stafleden op een TeamNL centrum
Gegeven door: communicatiedeskundige samen met een TeamNL coach

Meer weten of training afnemen? Benader Hoofdexpert Topsportcultuur en Pedagogiek Marit Gijsbers via marit.gijsbers@nocnsf.nl

Trainer-coaches vormen een belangrijke schakel rondom een sociaal veilige sportcultuur. Zij kunnen:

- Deelnemen aan de **doorlopende leerlijn voor topsporttrainer-coaches**.
Op deze manier ontwikkelen zij ook een pedagogisch en didactische basis om verantwoord training te geven.
- Aansluiten bij een van de bijeenkomsten van Nationaal Coach Platform (NCP). Dit is een bijeenkomst met experts uit binnen- en buitenland die kennis en ervaring overdragen op specifieke thema's en deze bespreken met bondscoaches, talentcoaches en technisch directeurs.
- De beschikbare gedragscodes bespreekbaar maken zodat iedereen van sporter tot begeleider weet welke gedragsnormen gelden.
Of binnen de sporttechnische staf het onderwerp integriteit en omgangspunten op de agenda zetten.

Topsporters, topsporttrainer-coaches, staf, overig

Educatie: doping in de sport

In het educatieplan dat de sportbond met de Dopingautoriteit heeft, staat hoe de sportbond aan dopingeducatie werkt per doelgroep. Voor de verschillende doelgroepen staat in het plan opgeschreven om welk educatieniveau, educatieactiviteit en het aantal personen het gaat en wanneer de educatie gaat plaatsvinden. De sportbond zorgt voor het aanbieden van e-learningmodules en het inplannen van educatiesessies voor hun sporters en begeleiders. De Dopingautoriteit zorgt voor de invulling.

Educatiesessie: voorafgaand aan de educatiesessie maken de deelnemers de bijbehorende e-learningmodule. De Dopingautoriteit rekent geen kosten voor het verzorgen van de educatiesessies. Eventuele kosten voor locatie etc. zijn wel voor rekening van de bond. Een educatiesessie duurt 1,5 uur.

E-learning: Het e-learningplatform van de Dopingautoriteit is bereikbaar via www.dopingautoriteit.nl/elearning. Deelnemers kunnen zich (gratis) registreren en een module uitkiezen. Bij afronding van een module ontvangen ze (per e-mail) een certificaat.

Beschikbare modules zijn:

- (Aankomende) topsporters: Brons, Zilver en Goud
- Trainer-Coaches: niveau 3, 4 en 5
- Ouders: Basis en Gevorderd
- Sportbestuurders en -officials
- (Para)medische begeleiders

Verplichting: Zorg dat sporters en begeleiders die op uitzending van NOC*NSF gaan, beschikken over een geldig e-learning-certificaat (max 2 jaar oud, gerekend vanaf de start van het evenement).

Contact: Voor meer informatie en het aanvragen van educatiesessies, neem contact op met de Dopingautoriteit via educatie@dopingautoriteit.nl.

Welzijnscheck

Een welzijnscheck is gericht op sporters, coaches en overige stafleden en dient als aanvullend middel om de cultuur en omgangsvormen binnen het programma te monitoren. Dat kan op twee manieren.

Welzijnscheck sportbond

Binnen een programma kun je ervoor kiezen om een eigen welzijnscheck op te stellen. De hockeybond (KNHB) heeft een welzijnscheck beschikbaar. Deze kan ter inspiratie worden gebruikt om een eigen welzijnscheck op te stellen

Soort training: vragenlijst voor spelers en vragenlijst voor begeleidende staf.
Doelgroep: zelf bepalen

Meer weten? Neem contact op met Sacha van den Wall Bake:
sascha.bake@knhb.nl

Welzijnscheck TeamNL

Binnen TeamNL centra wordt er ook een vragenlijst aangeboden die kan worden afgenomen. Het betreft 15 gesloten en 2 open vragen, en biedt inzicht en vervolgens de mogelijkheid voor het gesprek voor het creëren en in stand houden van een optimale verantwoorde topsportcultuur.

Soort training: vragenlijst
Doelgroep: Sporters, coaches en overige stafleden op een TeamNL centrum

Meer weten en welzijnscheck TeamNL centra aanvragen als TD?
 Benader Hoofdexpert Topsportcultuur en Pedagogiek Marit Gijsbers via
marit.gijsbers@nocnsf.nl

Inzet Hoofdexpert Topsportcultuur en Pedagogiek in TeamNL programma

Op het gebied van cultuur en omgangsvormen is er ondersteuning binnen programma's mogelijk. Binnen een programma kunnen er zich natuurlijk spanningen, ongemakken en dilemma's voordoen. Dit is niet direct een probleem, maar het is van belang om dit met elkaar te blijven bespreken. De Hoofdexpert Topsportcultuur en Pedagogiek probeert de kwestie dat wordt aangebracht bespreekbaar te maken, om gezamenlijk tot een aanpak of oplossing te komen. Zij schakelt met de TD en de PM om de (mogelijke) inzet binnen het programma te bepalen.

Soort training: inzet Hoofdexpert Topsportcultuur en Pedagogiek

Doelgroep: TeamNL sporters, coaches en overige stafleden

Meer weten? Benader Hoofdexpert Topsportcultuur en Pedagogiek Marit Gijsbers via marit.gijsbers@nocnsf.nl en kijk op [Aanbod topsportcultuur - NOCNSF](#) voor de processtappen van deze inzet.

E-learning integriteitsthema's

Komt er een bepaald thema voor binnen topsport, of wil je proactief een onderwerp onder de aandacht brengen? Onderstaande e-learningen kunnen binnen elk programma worden ingezet. Deze zijn beschikbaar voor (top) sporters, topsporttrainer-coaches, begeleiders, ouders en omstanders.

- [Discriminatie](#)
- [Doping](#)
- [Financiële Integriteit](#), voor het signaleren en voorkómen van criminele inmenging, fraude en corruptie
- [Matchfixing](#)
- [Pesten](#)
- [Seksuele Intimidatie](#)

Registratie van tools

De registratie van tools (trainingen, e-learningen en interventies) moet zorgvuldig geregistreerd worden. Dat is belangrijk door meerdere redenen. Zo is er goed inzichtelijk voor zowel de sporter als de sportbond wie welke training wanneer heeft gedaan en wanneer deze eventueel herhaald of vernieuwd moeten worden. Hierdoor kan je maatwerk toepassen bij nieuwe trainingen en voorkomen dat er dubbele trainingen worden gedaan.

Aanbeveling: Zorg ervoor dat je registreert (bijvoorbeeld in de digitale ledenadministratie) te welke (integriteits)trainingen en overige tools een topsporter of een topsporttrainer-coach heeft gevolgd.

Bijlage 1

Rollen en verantwoordelijkheden

In deze bijlage staan belangrijke rollen en de daaruit voortvloeiende verantwoordelijkheden beschreven van personen uit de topsportomgeving die te maken hebben met het onderwerp integriteit. Deze lijst is niet uitputtend; mogelijk bekleden andere personen binnen de sportbond (mede) een rol. Evalueer binnen de sportbond of de rollen en verantwoordelijkheden op het gebied van integriteit en topsport helder zijn en er een goede samenwerking plaatsvindt.

- **Het bestuur van een sportbond** is eindverantwoordelijk voor het leiden en besturen van de organisatie. Het bestuur neemt belangrijke beslissingen en bepaalt het beleid van de sportbond. Regelgeving op het gebied van integriteit moet dus worden goedgekeurd door het bestuur. De verantwoordelijkheid over de dagelijkse werkzaamheden heeft het bestuur vaak overgedragen aan de directie/algemeen directeur.
- **De Algemeen Directeur** (AD) is eindverantwoordelijk voor de bondsorganisatie en dus ook eindverantwoordelijk op het gebied van integriteit. De algemeen directeur legt verantwoording af aan het bondsbestuur.
- **De Technisch Directeur** (TD) is verantwoordelijk voor het onderdeel topsport binnen de bond. De TD wordt vaak ondersteund door de sport-technische staf. Is er geen technisch directeur? Benader dan de technisch eindverantwoordelijke.
- **De (bonds)coaches en topsporttrainer-coaches** dienen goed op de hoogte zijn van ontwikkelingen rondom doping, grensoverschrijdend gedrag en matchfixing, zodat zij dit kunnen herkennen én voorkomen. Zij zijn degenen die veelvuldig in contact zijn met sporters. Hun verantwoordelijkheden zijn onder andere het opleiden, ontwikkelen en begeleiden in een sociaal veilige omgeving.
- **Medewerker(s) topsport van de sportbond** houden zich bezig met uitvoerende taken van het topsportbeleid en de topsportstrategie. Uitvoerende taken op het gebied van integriteit kunnen hier onderdeel van zijn.
- **De topsporterscommissie van een sportbond** behartigt de belangen van de topsporters, onder meer door inspraak te hebben op het beleid en voorzieningen voor topsporters.
- **De Hoofdexpert Topsportcultuur en Pedagogiek** is werkzaam vanuit TeamNL om binnen de talenten- en topsportprogramma's een verantwoorde cultuur te stimuleren. Meer weten? [Visie en werkwijze topsportcultuur - NOCNSF](#)
- **De pedagogisch experts op TeamNL centra** (voorheen de topsportleefstijlcoach) is medeverantwoordelijk voor de ontwikkeling tot zelfstandige sporters en het creëren en bewaken van een veilige en verantwoorde (topsport)trainingsomgeving. Meer weten? [\(kwaliteits\)eisen en vereiste competenties voor TeamNL pedagogische adviseurs - NOCNSF](#)

- **De prestatie managers** (PM) vanuit TeamNL centra adviseren en ondersteunen de bonden bij de ontwikkeling en uitvoering van hoogwaardige sporttechnische programma's.
- **De Integriteitsmanager** (IM) van de sportbond ondersteunt en adviseert de directie ten behoeve van een veilige, eerlijke en schone sport. De IM ontwikkelt beleid, is een meldpunt voor integriteitsschendingen en zorgt voor preventie. De IM heeft een lijn met de directie ter opvolging van een signaal. Met de TD bespreekt de IM periodiek (meerdere keren per jaar) de voortgang op het onderwerp integriteit. De IM kan binnen de afdeling topsport ook een aanjager zijn om met integriteit stappen te maken. De IM schakelt met de IM TeamNL centra als de melder of de beschuldigde in dienst of opdrachtnemer is van een TeamNL centrum.
- **De functionaris(sen) op het Meldpunt veilige sport** (belast met integriteitsschendingen) van de sportbond. Deze functionaris (of integriteitsmedewerker) zet zich in voor preventie en is laagdrempelig aanspreekbaar (luisterend oor) bij incidenten. Deze functionaris informeert de directie, maar is niet verantwoordelijk voor de oplossing van een incident en kan melders ook geen geheimhouding bieden. In casuïstiek heeft deze functionaris dezelfde (opvolgings)mogelijkheden als een IM. Binnen de sportbond kan worden gecheckt wie er aanwezig is op het meldpunt, zeker wanneer er geen IM binnen de sportbond is.
- **De Vertrouwenspersoon** (VP) is een medewerker (intern) of van buiten aangesteld (extern). Sporters en topsporttrainers kunnen de VP benaderen voor een luisterend oor, ondersteuning en advies. De VP is geen meldpunt. De VP heeft een geaccrediteerde opleiding gevolgd en kan een vertrouwelijk (onder geheimhouding) gesprek faciliteren.
- **Centrum Veilige Sport Nederland** (CVSN) is het landelijke meldpunt voor alle sporten. Je kunt zelf kiezen of je een melding doet bij het meldpunt van je sportbond of bij het CVSN. Het CVSN is telefonisch te bereiken via 0900 202 55 90 (dit nummer is op werkdagen bereikbaar van 8:30 – 17:30 uur). Per e-mail is het CVSN bereikbaar via info@cvsn.nl. Lees hier meer informatie over het CVSN: <https://centrumveiligesport.nl>.
- Krijgt jouw bond te maken met een (vermoeden van) zware en complexe casuïstiek? Neem dan contact op met de **adviesdienst Complexe Casuïstiek van NOC*NSF**. Dit team biedt deskundig advies bij de besluitvorming en uitvoering rondom eventueel integriteitsonderzoek. Deze support kun je aanvragen via emiel.krijt@nocnsf.nl.

Bijlage 2

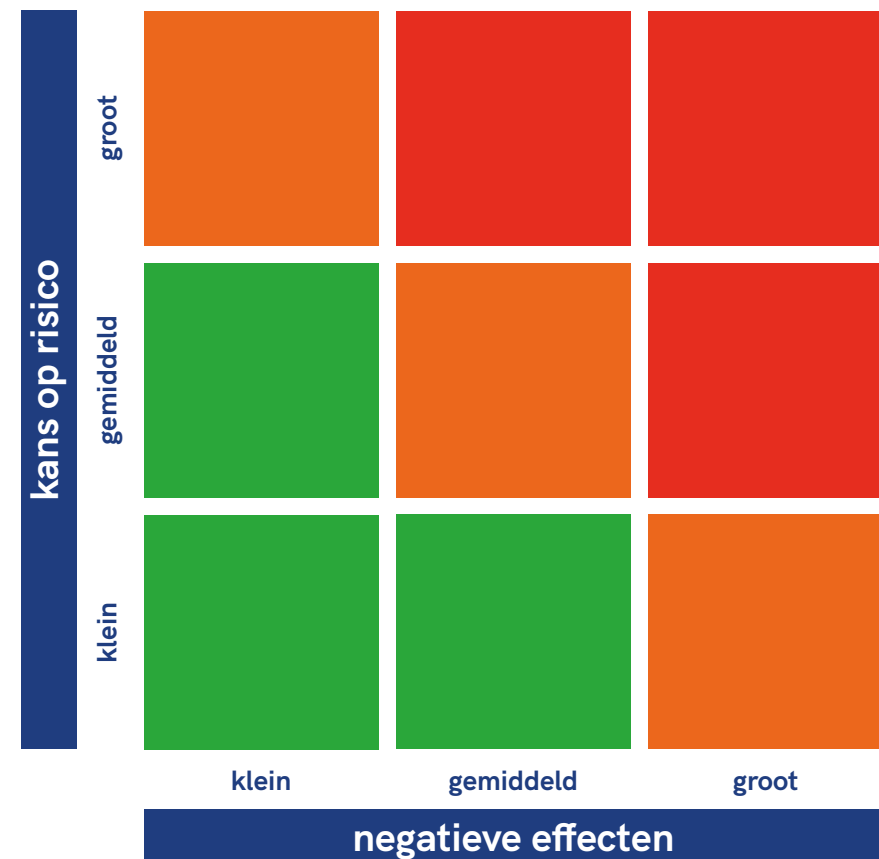
Risico-inventarisatie op integriteit en sociale veiligheid binnen het topsportprogramma

Opdracht

Bespreek met een aantal mensen binnen topsport en talentontwikkeling (zoals coach, fysiotherapeut, teammanager, hoofd talentontwikkeling) welke risico's zich voor zouden kunnen doen binnen de activiteiten van de bond.

Mogelijke werkvorm:

1. Iedereen bedenkt zoveel mogelijk risico's op het gebied van grensoverschrijdend gedrag, doping en matchfixing binnen topsport en talentontwikkeling in het algemeen. Schrijf deze risico's op een post-its.
2. Bespreek de post-its en categoriseer de risico's met elkaar. Wat valt op? En welke risico's kunnen specifiek voor jouw sportbond voorkomen? Zijn er nog risico's die sport specifiek zijn?
3. Maak vervolgens een risico matrix:
 - Wat is de kans dat dit gedrag zich voordoet? (Laag – midden – hoog)
 - Wat is de impact als dit gedrag zich voordoet? (Laag – midden – hoog)
 - Voor de sporter
 - Voor het team
 - Voor de bond
 - Voor de maatschappij

4. Als de risicomatrix staat, ga dan met elkaar in gesprek over de hoogste risico's.
 - a Wat voor maatregelen / randvoorwaarden hebben we om dit risico tegen te gaan of te verminderen?
 - b Of zijn we bereid om dit risico te lopen? Wanneer is het risico op een aanvaardbaar niveau?
5. Maak een korte samenvatting van de bevindingen en actiepunten naar aanleiding van de risico-inventarisatie. Benoem een persoon die deze actiepunten monitort.
6. Bespreek periodiek (bijv. per kwartaal) wat de status is van de actiepunten.
7. Evalueer en herhaal dit jaarlijks.

Onderstaande lijst met risico's alleen delen met degene die deze sessie organiseert. Indien deelnemers zelf niet met deze voorbeelden komen, dan kun je dit als handvat gebruiken om het gesprek te voeren.

Lijst met risico's en kwetsbaarheden die binnen de topsportomgeving kunnen voorkomen:

- Selectieprocedure en selectiebeleid
- Afhankelijkheidsrelatie coach
- Weegmomenten
- Op reis / auto ritten
- Social media gebruik
- Fysieke grenzen verleggen versus mentaal welzijn
- Onduidelijk teamafspraken/gedragsregels
- Groepsdruk/groepscultuur
- (on)bekendheid van reglementen SI, doping en matchfixing
- Prestatiedruk
- Coachgesprek één op één in een kamer
- Samen in een hotelkamer
- Onderdeel van app-groep met sporters